

Aguilar: «tot just lo cant *enragollat* del gall comensava a sentir-se per les eres», *Mercè de Bellamata (Jocs Florals 1878, 172)*; i el *DBal* prefereix *enregullat* o *enrugallat* «Cupido, ets un embustero --- / Mentre cridant t'*enragullas*, / jo'm sento en aquest indret / com si fos un coxinet / y m'hi clavessen agulles / --- / he menjat ab enmetzines / ---», Pitarra (*Lo Cantador, Gatades*, p. 128)

Altament d'aquí és d'on s'extragué la variant *regull* 'ranera', que era familiar a Verdaguer: «Y ni tan sols sabríam ara sa horrenda fossa / sinó pel mont del Teyde, que encara fa cremar / del Etern l'alenada, perquè de sa destrossa / pugua per sempre als homes, ab son *regull* parlar», *Atl* ix, 53d (en l'esborrall de 1867, vers canviat en la versió de 1877); «Y tots d'acort la colcan pel Nort, Garbí y Mitxidia, / esquarterant-la ab boques de gegantins caymans, / ab gran *ragull* dihent-me, quiscun, que engoliria / del univers en runa los trossos flamejants», *Atl* iv, 27c I la mateixa forma usa l'altre vigatà Genís Aguilar: «estudiava un *ragull* especial de son respir, que regonegué, ab pena, com un síntoma sospitos» (*Julita*, p. 128) Com observa Bohigas (*Disc Acad B L Bna*, 18) Verdaguer usà *ragullós* en el vers 1, 2, de l'*Atl* de 1867, però no en el vers corresponent de la versió definitiva. «en negra nit l'incendi solcant *ragullós* torb / y de Creus cap a Astúries duya sos rius de lava».

Milà i F, conseller literari del poeta, hi posà l'acotació «me figuro que ese *ragullós* significa 'ronco', no sé si se entenderá» i de resultes d'això en la versió definitiva canvià tot el vers en *Atl* i, 28b-d: «dracs y escorpins --- / per nous voranchs horrencos, y esquerdas *ragullosas* / a glops --- los rebat» 1867, que en la versió de 1877 canvià en «escup per grans clivelles, que 's badan, *regullosas*» (i ho alterà més a l'ed. de 1878, eliminant-hi el mot) viii, 6c En canvi en aquesta. «d'eix mar al bram titànic, en son llit *ragullosa* / part d'allà de l'Atlàntic, / respon la <mar> de Ponent» viii, 11.1. «Diga'm si la tinc enconstipada o si està *regullosa* o si té gaire tos; si per cas té mi-granya ---» escrivia Coromines a la seva cunyada, preguntant per la seva esposa, estant absent, 15-xi-1902. A Verdaguer ja li venia dels tendres anys: «los segadors --- los veig --- rodar com un cercol de bruixas, agafats per las mans, entre'ls crits de la canalla y cants *ragullosos* de sas avinadas golas» (*Escr In*, Casac. i, 190).

DERIV: *Rogallós*: «com los lebreros són *rugallosos*», «gola --- fa la persona *rugallosa*», StVicentF (vol. inèdit Harrison, fº 25v18, 20 i novament a les ratlles 22 i 29),² «Hoiren JChrist parlant ab veu *rugallosa*, e vania lo morir poch a poch» en una *Pació* (140) de c. al S. xv (en l'*InvLC*); «*rugallós*: rucus; ru-un poc: subraucus; *ragullós* sonant: raucisonus», Busa-N; «quan ve lo Nadal, que los preveres han a dir grans matines, a vegades tornen *rugallosos*», «ha la veu *regallosa* vet peccat de ira», StVicentF (*Serm* i, 116 22; *Quar*, 26 13); «raucha, ço és *regullosa*» entre les rimas en -*uca* (*paucha*, *quaucha per calcar*, *paucha*, *aucha*, *traucha*», Aversó (*Torc*, 191 6); «parla *regullós*

en el procés de Bna, a 1410, p. 170 (Riera i Sans, *El Cavaller i la Bagassa*, p. 170); «lo parlar, que fa *rogullós*, li <a>je restat de aqueixos turments», doc. de la SdUrg, de 1585 (CaCandi, *MiscHiCat* ii, 82), cosa que ens recorda la forma *rogallosa* que hem vist avui a Àreu, supra, i d'altra banda el *raugelba* de Peire Rogier.

Després de fer-li una cura delicada: «Tirant, per la grandíssima dolor que sentia, ab fatiga gran podia parlar, e sforçant natura com li fon possible, la baixa e *rogallosa* veu, feu principi a semblant resposta» (Ag. iii, 102); «Ipòlit cobrà sforç, e ab veu *rogallosa* e baixa, e ab gran treball, féu principi a semblant requesta»; Plaerdemavida, després del naufragi, i de dormir sense abric a la platja: «la sua veu qui restà fort *rogallosa* quasi no podent parlar»; només un cop amb ru-: «L'emperador, ab los seus ulls plens de doloroses làgrimes e la lengua empedida de gran dolor, e ab veu *rugallosa*, féu principi a una lamentació ---» (Ag. iii, 102, 140, 278, 242). «Lo Sr. D. Mariano Sans, i tan *rogallós* est bon senyor, que sa veu poc se li podia oír», B. de Maldà (*Coll B V*, 210).

Enrogallat V. supra Genís: «Les cançons *enrogallades* ---», Coromines (*Silèn*, O. C., 38a4) «*Enrugallir-se*: raucire, raucescere; *enrugalliment* o *rugall*: raucedo», Busa-N. *Rogallar* [*regullar*, Galmés]. *Rogaller* (?). *Rogassera* formació paral·lela, que el *DAG* recull a Organyà *Arrogallat*; *arrogall* *Desenrogallar*

En lloc de *rogall*, amb la nasal de *ronc* i la mateixa *b* que en el ross *rembolar* 'grunyir': «A mitja tarda 'l *rumball* comensà a convertir-se en un gemec acompasat, entrà 'l defici, y tot demostrà que 'l malalt anava a entrar en una nova fàcies», «després també sembla que li ha minvat molt el *rumball*», MmVayreda (*Sang Nova* vi, ii, 471; ii, 469). «Bramuls roncs, *rogallosos*, que solien anar seguits d'un *romball* llarg»; «aquelles veus ressaltant del ronc *romball*»; «la boca plena de bromera, llançant aquell *romball* de gat rancuniós»; «el *romball* se li canvia en rialla grassa», Noller (O. C. viii, 139.13, 140 4, 140 8f., 141 7, i encara 141 7f.). Altament cf. it. *rómbolo* 'remor sorda i contínua'.

¹ Altres derivats: «lou bregandàs, plen coume un ouire / *rangoulejavo* coume un bouire / --- empattouia» 'renàclait comme un boeuf embourbé', *Calendau* x, 64.2; en el *melèze* destralejat «gemís de branco en branco un sourne / *rangoulun*» 'un sombre rèlement', id vii, 25 3 Amb el *raugolbar* de Peire Rogier relacionem *rauculós* en *Jaufré*: «él polsèt e fo *rauculós* / sí que apenas poc parlar» 'il soufflait fort, il était si enroué que ---', v. 2332. — ² Més extensament: «qui a sortilegis van, són dits haver la veu *rugallosa*, car tals són vedats, e també lo sorti-ller qui exerceix tal acte», en aqueix volum, fº 26r5.

Rogar, *rogaries*, V. *rogativa* *Rogassera*, V. *rogall* *Rogatell*, V. *roure*

ROGATIVES, femení plural de l'adjectiu desusat *rogatuu*, presos tots dos del ll. *rogatuu*, 'encaminat a pregar', derivat del ll. *rögäre* 'demandar, preguntar',